

poskusil: prepričali bi se očitno, kako se zvonanji videz slabiga in sprideniga zernja kave močno popravi, in kakó lahko je s tako farbano kavo tiste oslepariti, kateri menijo, de je le zelena kava nar boljši. Pa sej boste tudi brez take skušnje svojimu rojaku verjeli, ki skrivnosti farbanja na tanjko pozná, vam pravo resnico pové in upa, de bo ta sostavek krivovéro od zelene kave kmalo razkropil. Farbana kava se od druge že na videz razloči; če tri, štiri zerna med belim popirjem dergneš, se zelena farba saj nekoliko na popirji pozná; če nekoliko zern farbane kave v kozarec vode denes, se farba kmalo odmoči, narpred zelenkasto-rumena, potem pa, kader kavo v vodi pomešaš, práv gnjusno umazana pride. Čista ne farbana kava med popirjem nič farbe ne pustí, in voda, v kateri jo namočiš še le čez dolgo enmalo zelenkasta postane. Ne prašajte tedaj v štacunar po zeleni kavi, ne kupite je, če vam jo štacunar še tako hvali. Kupovajte le čisto ne popačene kave, ktere zernje je vse enakšno, nič ali clo malo raztolčeno, razdrobljeno, brez prahú in peska, in ktero med dlanama dergnjeno nič ptujiga ali pa clo zoperniga duha ne kaze. Takó boste svoje domače kupce in štacunarje prisilili le natorno kavo pri trgovcih naročevati, in jo boste po nji pravi vrednosti plačevali; oskerbeli si boste svoje zdravje in svoje mošnjice, pa tudi vstregli mnogim Teržaškim trgovcem, zakaj v hvalo Tersta moramo reči, de, če jih je tudi nekoliko trgovcov, ki si z malimi denarji in z malopridnim blagam hitro obogatéti prizadevajo, vender nar večí del izmed njih so pošteni in pravični možjé, kateri sleparsko farbanje kave le prisiljeni in z očitno nejevoljo opravljati dopusté.

J. Cerer.

Nikar pod drevo ob hudi uri!

Nesrečna mati čvetero otročičev, ki je 22. dan tega mesca v Velkim Otoku fare Postojnske, po travniki senó grabila in še pri sebi hčerko tri léta staro imela, zbeži ob hudi uri z otrokam pod hrast, in poleg nje se vstopi še druga deklina 24 lét stara takó, de ste v sredi otročé iméle. Kar se zabliška in strela vdari v hrast. Mati in deklina ko mervte se sklenete, otročé pa na vés glas jokati počné. Mati je na mestu mertva obstala, deklino so z velicim trudam oživili, vender še bolna leži in velike bolečine v glavi in po eni strani, po kateri je opečena, terpi; le otročé v sredi tikama med njima, je brez opeklina, živo in zdravo ostalo; Bog sam vé kakó. Spet strašno svarilo, kakó nevarno je ob hudim vremení pod drevo stopiti!

Istrijanski Slovenci med Teržaškim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Nevésto peljejo od hiše njene v hišo ženina ponoči, okoli polnoči. Vidite, prilika sv. evangelja od tistih deseterih devic, ktere so čakale na ženina, se tukej ponavlja. — Z nevésto nobeden od njenih ne smé iti, ne možki, ne ženska; ona gré z družtvam ženina, ktero samo iz možkih obstoji. Prédin pa nevésta zapustí svoj dom, v katerim je prvič zagledala luč svéta, kér je začéla hoditi, se vadila ovce pasti in drugih opravil se učiti, — gre še prosit blagoslov svojih staršev in svoje rodbine. Med drugimi pride tudi domačina, ktéri ji z vso ojstrostjo priporoča, de nej spolnuje svoje dolžnosti; de nej ljubi do truge (do smerti) svojiga možá, kteriga ji je Bog dal, de nej ljubi in spoštuje starše v tisti hiši, v ktero bo prišla; de nej bo žena delavna, mirna, in de nej ne pozabi svojih staršev in rodbine svoje. — Nevésta, še zmirej v poprejšnji obleki, poslušá vse to podučenje, in žalostno je večkrat

viditi, kakó de objéma očéta, mater, brata, sestre in vse, kar jih je v hiši, in kakó de milo plače, de mora zapustiti svojo domovino; vsaciga prosi za odpušanje, vsaciga pozdravi, kakor de bi se na tem svétu nikoli več ne vidili. — Potém se ločijo od hiše in gredó veseli proti domu ženina; po poti pojejo „Kraljeviča Marka“ ali pa pesmi, ktere oznanujejo lepe čednosti nevéste. Prédin še od hiše gredó, si vzame stari svat puteršek vina za popotnico, kteriga zmiraj po poti, ne le svatam, ampak tudi vsakimu, kteriga srečajo, ponudi. —

Kadar gredo domú prot hiši ženina, on ne pripusti iti po tisti poti, po kateri je šel od hiše, ampak po drugi, zató, de bi jih kdo ne čakal, in jim nevéste ne vzela, kakor se je v prvih časih večkrat prigodilo. Ravno zató tudi dajo nevésti nar slabejiga konja, de jim ne more uiti. Ravno zató pa, kér ima nevésta slabiga konja, tudi zmiram zadej ostaja.

(Dalje sledi.)

Poménki

zastran vprašanja v besednih rečéh Slovenije.

Ljubi bravci! kér ste nas v predposlednjim listu naprosili, de bi Vam nekte re besede, ki jih v Slovenii beréte, razjasnili, Vam hočemo, kolikor moremo, na to vprašanje odgovor dati. — Pervič opomnimo, de v državskih ali politiških časopisih se je težko, prostimu ljudstvu neznanih beséd popolnoma ogibati, kér za veliko veliko reči še nobene znane slovenske besede nimamo, in je tudi drugi slovanski narodi nimajo, pri kterih bi jo zamógli na posodo vzeti. To pa naj bo vselej naše vodilo: de, če domače slovenske nimamo, nej nikar ne mislimo berž na kovanje nove, ampak de poprašamo nar poprej svoje sosede Ilirce, potem Serbljane in za temi Ruse, potem še le Čehe i. t. d. ali imajo slovansko besedo za to reč ali ne. In če je pri nobenim slovanskim narodu ne najdemo, potem še le naj skujemo novo v duhu slovenskim.

Kar tedej, dragi bravci, Vaše vprašanje v 29. listu Novíc vtíče, je večí del beséd, ki tožite, de jih ne uméte, latinske korenine, nekaj pa tudi gerških. Take besede so Latinci imeli že v silo davnih časih; poprijeli so se jih potem drugi narodi v enacih zadevah, v kakoršnih so jih Rimljanje rabili. Celó Slovani, kterih jezik se nič lepó ne vjéma sptujšino, so ga v različnih narečjih (v rusovskim, poljskim, českim, ilirskim, slovaškim) napolnili s tacimi ptujkami, desiravno bi se jih bili lahko ognili, kér je slovanski jezik zlo gibčín, in se z njegovimi koreniki in končnicami (Stamm- und Bildungsyblen) večidel vse da zaznamujati, ako se práv suče.

Pa pri unih narodih so bili drugi časi, ko so jeli pisati za občinstvo. Ko bi zdej začéli, menimo, de bi drugači začéli, kakor takrat. Pa tudi zdej, desiravno so ptujih besed zlo vajeni, jih vender sémtertje počasi z domačimi nadomestujejo, razun nekterih, ki se ptujih zaznamkov ali terminologije derzé. Nar mánj se je pri Hervatih čuditi, de imajo polno latinsine v jeziku državnih opravil, kér so ravno zdej po vsih kancelijah latinsino iméli in je mende še zdej do dobriga niso odpravili. Pri njih je ljudstvo tacih imén zlo vajeno, kakor so našim kmetam znane nemške in druge iména, postavimo: Urtel, Verciht, Licitirenga, Protokol i. t. d. —

Res je pa tudi, de celó vse ptuje beséde se ne morejo odvreci, in téga nihče ne terja; vender je želeti, de bi se ne ptujčevalo, kjer ni sile. Menimo tudi, de v ti reči bo še le po tem edinost in stavnost, ko bojo posebni odbori zaznamke posebnih plemén učenost izdelali, pri kterim delu bo pa posebne marljivosti potreba. Sicer pa, ljubi bravci! smo tudi mé vaših misel, de bi bilo bolj práv, ptujšino, kolikor je moč, opuštati in se domačih besed deržati, de tudi posihmal